

**PROBLEMAS TERMINOLÓXICOS NOS SERVICIOS
LINGÜÍSTICOS DA ADMINISTRACIÓN DE XUSTIZA.
FICHAS LEXICOGRÁFICAS DO SERVICIO DA AUDIENCIA
PROVINCIAL DE OURENSE**

ALBERTE GONZÁLEZ MONTAÑÉS
Gabinete de Traducción e Normalización
Audiencia Provincial de Ourense

Aínda que o galego foi empregado como lingua da Administración na Idade Media, o certo é que xa no século XV e, sobre todo, a partir do XVI o castelán imponse como lingua de cultura e, polo tanto, da Administración en Galicia. Isto supón que, na actualidade, o galego debe recupera-lo rexistro administrativo e mesmo crear e consolida-los distintos rexistros técnicos e científicos necesarios, se queremos que a nosa lingua estea presente en tódolos ámbitos da nosa sociedade.

Hoxe, a Administración abrangue cada vez máis aspectos da diversidade social (ensino, sanidade, arquitectura, enxeñería, deporte, informática...). Isto implica que se debe manexar non só o léxico xurídico senón tamén o léxico padrón da lingua e, con frecuencia, o léxico dos distintos campos técnicos ou de especialidade nos que incide o labor da Administración. Esta extensión, xunto á democratización da sociedade e polo tanto das súas institucións, supón que o léxico xurídico será cada vez menos exclusivo deste sector e que, ó tempo, termos que antes non eran considerados dentro da disciplina agora terán acepcións ou interpretacións xurídico-administrativas ó seren incluídos nos corpus legais. A lingua administrativa vólvese, polo tanto, cada vez máis difícil de delimitar ó quedar case totalmente englobada dentro do padrón culto do idioma, fóra dalgúns aspectos que atinxen especialmente ó seu léxico.

O galego ten que establece-lo seu tecnolecto administrativo adaptándose á realidade xurídica e social de hoxe. Isto supón que a Administración da nosa sociedade non só debe estar suxeita no fondo ó estado democrático e de dereito senón que tamén o debe facer na

forma¹. O galego administrativo debe modernizarse para estar acorde cos tempos (non-discriminación, sinxeleza, non-humillación, respecto, claridade...), crear novos vocábulos para poder dar conta dunha realidade social e xurídica cada vez máis complexa (novos conceptos, novas disciplinas...) e adapta-la terminoloxía científico-técnica e xurídico-administrativa ó noso idioma da maneira máis xenuína posible e buscando que sexa precisa, sinxela e acorde co resto das linguas do noso contorno en xeral e co portugués e co catalán en particular. O portugués, polo feito de ser unha lingua irmá non minorizada e, polo tanto, con solucións consolidadas que, en ocasións, poden ser aproveitadas para o galego. O catalán, por ser unha lingua románica lanzada no camiño da normalización e que o fai desde o mesmo marco normativo có noso, pensado e redactado en castelán, e que nos obriga ó resto das linguas oficiais do Estado a manter un papel de simples tradutores moi difícil, se non imposible, de superar. En todo caso, malia que teñamos que desempeñar un papel subalterno con respecto ó castelán, ó vérmonos na obriga de traducir uns contidos pensados nese idioma, o galego debe fixa-las súas pautas de creación e fixación terminolóxica procurando evita-lo calco pero tamén procurando evita-la separación en exceso da solución castelá correspondente, xa que ten que adaptarse necesariamente ós conceptos establecidos na lexislación española.

Ademais disto, deberemos coidar que o noso tecnolecto xurídico-administrativo asente as súas bases na lingua padrón polo que se deberán refugar solucións que escapen ós criterios xerais que rexen no galego moderno (ortografía, adaptación do léxico culto, etc.). Polo tanto, para recuperar ou crea-la terminoloxía da chamada linguaxe xurídica, haberá que botar man dos mecanismos dos que dispón a lingua: recuperación de termos tradicionais, cultismos, préstamos doutras linguas, formación de novas palabras, etc.

Este artigo pretende divulgar-lo traballo que o Gabinete de Traducción e Normalización da Audiencia Provincial de Ourense leva desempeñando de cara á selección e asentamento dese léxico xurídico do que estamos a falar e poñer en discusión algúns problemas e solucións que ilustran os criterios e os procedementos que se veñen aplicando no terreo da fixación terminolóxica. Son, polo tanto, unha selección dalgunhas propostas de traballo e constitúen, tan só, a solución adoptada deste Gabinete e de ningún modo pretenden se-las únicas correctas e normativas. O que se busca é suscita-lo debate para a elección ou, de se-lo caso, revisión do noso incipiente léxico xurí-

---

¹ Véxase sobre isto o interesante artigo de Prieto de Pedro (1996b).

dico-administrativo para que asente ben no noso estándar e a partir do que poidamos configurar unha batería léxica e unha fraseoloxía xurídica o máis xenuína posible pero asemade precisa, sinxela e acorde co resto das linguas do noso contorno. Con todo, non debemos esquecer que o verdadeiramente importante, sexa cal sexa o corpus seleccionado, é logralo maior consenso posible entre tódolos axentes do proceso (xuíces, avogados, procuradores...) a fin de que esa linguaxe técnica, depurada terminoloxicamente e sinxela e precisa sintacticamente, se instale no mundo xudicial galego.

Conscientes de que andamos nunhas augas pouco navegadas en Galicia, achegamos unha bibliografía básica tanto sobre a planificación do corpus xurídico como sobre a simplificación da linguaxe xurídico-administrativa, imprescindible para situar correctamente o soporte teórico onde repousan, ou cando menos o intentan, os argumentos empregados para as escollas que propoñemos.

Por último, cómpre subliñar que o método seguido para a elaboración das fichas parte sempre do vocábulo xurídico castelán para, desde a súa definición legal sempre inmutable, busca-las posibles solucións galegas que, por criterios expositivos, agrupamos en tres bloques: aquelas propostas de tradución xa existentes pero que non tiveron, ó noso xuízo, a necesaria extensión do seu emprego, aquelas existentes pero que presentan dificultades á hora de poñelas en funcionamento no mundo xudicial e, por último, novas propostas de tradución para determinadas acepcións xurídicas dalgúns vocábulos casteláns.

Propostas xa existentes pero pouco estendidas

Actor/a s. **Autor/a, demandante, actuante.** ‘Demandante ou acusador nun proceso xudicial (particularmente na xurisdicción civil e laboral)’. **Parte actora, parte autora, parte demandante.**

A acepción xurídica do substantivo *actor* é exclusiva do castelán e do catalán, aínda que os repertorios lexicográficos deste último idioma adoitan darlle preferencia á forma *actuant*.

PORTUGUÉS	FRANCÉS	CATALÁN	INGLÉS	CAST. ANT.
autor	demandeur	actuant	prosecution	autor
demandante	auteur	actor	plaintiff	
acusador	partie	demandant		

A proposta de traducción deste termo castelán foi lanzada polos autores do LACG² e non a recolle ningún outro repertorio lexicográfico galego³, malia que semella unha equivalencia acertada (é a solución tradicional das linguas da nosa contorna e mesmo do castelán antigo) e que axuda a configurar unha lingua xurídica de noso e o menos espuria posible.

O problema que se suscita é unha posible colisión homonímica coa outra acepción xurídica do vocábulo galego e castelán *autor* (no axuizamento criminal, aquel que comete un delito). Sen embargo, e a pesar da definición xenérica que dan os dicionarios de lingua do termo castelán *actor* –‘demandante o acusador en un proceso judicial’–, o dereito procesual español establece matices entre, por un lado, *parte autora* ou *parte demandante*, aplicados sobre todo nas xurisdiccións civil e laboral, e entre *querelante* e *denunciante*, polo outro, reservados para a xurisdicción penal. Ademais, aínda poderíamos precisar dentro destes últimos entre *querelante* (aquel que presenta unha querela e que, polo tanto, se constitúe en parte no procedemento) e *denunciante* (aquel que denuncia a comisión dun delito pero que non ten por qué ser parte no procedemento penal iniciado). Polo tanto, queda resolta esa posible colisión homonímica ó se empregar sempre en contextos diferentes polo que cumpriría incluír nos futuros dicionarios galegos as dúas acepcións xurídicas do substantivo **autor**: 1.- ‘Demandante nun proceso xudicial (particularmente na xurisdicción civil e laboral)’. 2.- ‘No axuizamento criminal, aquel que comete un delito, induce directamente a outras persoas a executalo ou coopera na súa execución’.

Exemplos:

- (Acep. 1.ª) *O autor / demandante poderá acumular na súa demanda cantas accións lle correspondan contra o demandado...* (Art. 153 da Lei de axuizamento civil)
- (Acep. 1.ª) *Debo condenar e condeno, así mesmo, á parte autora ó pagamento das custas do xuízo.*

---

² Por razóns de axilidade na exposición citámo-los repertorios lexicográficos con siglas, todas elas desenvoltas ó final do traballo no apartado primeiro da bibliografía.

³ A proposta non a recolle ningún dicionario da Editorial Xerais. O MLA mantén *actor* precisamente nesta acepción de ‘demandante nun xuízo’ (aptdo. 6.5.2.1.1.4) e o DCDELG propón a voz *actora* como ‘muller que demanda nun xuízo’.

- (Acep. 2ª) *Debo condenar e condeno ó acusado, como **autor** criminalmente responsable dunha falta de lesións, á pena dun mes de multa...*

Ante prep. *Ante* ‘Diante de’. / **Perante** ‘En presenza de’.

O LACG propón empregar *ante* como sinónimo de *diante de* e reserva-la preposición culta *perante* para o significado estricto de *en presenza de*. Sen embargo, aínda que como criterio de estilo e para a práctica xurídico-administrativa non parece unha proposta moi desafortunada, non foi considerada por ningún dos dicionarios modernos nin pola práctica administrativa.

A nosa proposta é recuperar-la distinción do LACG, restrinxir *perante* semanticamente e así dotar este termo dun campo semántico exclusivo que o faga rendible para a linguaxe administrativa moderna, isto é, diminuí-la súa función denotativa para gañar en precisión e seguridade xurídicas. Doutro xeito pode acabar desaparecendo ou, o que é peor, estendéndose a usos inaceptables (repárese en *perante* > *durante*).

Exemplos:

- *O furgón policial estacionará **ante** a porta traseira do pazo de xustiza.*
- *Comparecerá **perante** o xuíz para alega-lo que considere conveniente conforme a dereito.*

Atracar v.t. *Atracar*. ‘Acción de arrimar a terra unha embarcación’. // **Asaltar** v.t. ‘Acometer por sorpresa con propósito de roubo’.

Este verbo de orixe complicada que chegou a nós polo italiano *straccare*, tal vez procedente do árabe *at-taraqqa* (acción de ancorar unha nave), pertence ó léxico marítimo e significa ‘arrimar a terra unha embarcación’. Con esta acepción documéntase dende antigo nos idiomas románicos da nosa contorna. A partir desta acepción, xa no século XX o castelán desenvolveu unha segunda –‘asaltar con propósito de roubo’– que non posúe o resto dos idiomas. Por isto, e malia que a maioría dos dicionarios galegos inclúen esta acepción, o LACG con bo criterio optou por desbotar este emprego do galego. O verbo *asaltar* ten esta acepción consolidada no idioma polo que non debe presentar problemas a súa substitución.

Derivados:

Atraco s.m. *Asalto*.

Atraco a mano armada, *asalto á man armada*.

O anterior Código penal establecía que o delicto de roubo se vería agravado cando se desen unha serie de circunstancias entre elas o asalto, que implicaría a entrada impetuosa, xeralmente nun recinto, co propósito de roubar. O novo Código penal define estas accións como tipos penais pero non fala expresamente máis ca de *roubo*.

Exemplos:

- O barco **atracou** sen problemas no peirao comercial do porto de Vigo.

- Onte pola mañá **asaltaron** unha sucursal bancaria no barrio da Ponte.

Propostas xa existentes que presentan dificultades

Causahabiente s. *Causahabente*. ‘Persoa que sucedeu ou se arrogou por calquera outro título no dereito doutra ou doutras, isto é, persoa que sucedeu nun dereito a outra ou outras’.

A proposta de tradución do LACG é *habente-causa*, considerada polo MLA como unha palabra composta por subordinación do tipo VBO.+SUBST. na que o substantivo é complemento do verbo, que é un participio de presente, co que se xunta. Deste mesmo grupo serían palabras como *lugartenente*, *augardente* ou *poderdante*. Amais de se-la única que se apartaría deste modelo, ó aparece-lo participio de presente como primeira base do composto, conta coa pexa de non realizar facilmente a flexión de número:

A.- O primeiro modelo de flexión sería **Habente-causas*. Se esta flexión é a correcta, ¿cal dos criterios de uso de guión establecidos polas N-95 lle é de aplicación a este caso?

Se, como parece, só realiza a flexión no último elemento, en principio a unión dos seus compoñentes prodúcese directamente, agás:

- 1.- Palabras en que o primeiro elemento é NON-: “Non-agresión” (o MLA sepáraos).
- 2.- Asociacións ocasionais: “Estudios xurídico-administrativos” (Non parece se-lo caso).
- 3.- Palabras complexas: “Les-sueste”.
- 4.- Algunhas palabras estranxeiras: “foie-gras”, “fox-terrier”. Parece, daquela, que hai que concluir que este vocábulo non entra en ningún destes criterios co que deberíamos optar por escribilo todo xunto **Habentecausa* e aplicarlle a flexión **Habentecausas*. Isto presentaría como problema un plural no que o

núcleo do composto non flexiona e si o complemento (repárese no plural de composicións ou sintagmas fixos, non entraremos agora no debate teórico, que teñen a mesma relación sintagmática NÚC. + COMPL.: *cidade xardín, cea homenaxe, coche cama...* nos que sempre flexiona o núcleo e non o complemento: *ciudades xardín, ceas homenaxe, coches cama...*).

B.- Para salvarmos este atranco, podemos emprega-lo segundo modelo de flexión: **Habentes-causa*. Esta flexión interna obrigaría a grafa-los dous compoñentes do sintagma separados: **Habente causa* (plur. *habentes causa*), **habente dereito* (plur. *habentes dereito*)⁴. Esta proposta obrigáranos a incluí-lo substantivo **habente** no padrón léxico galego co significado de ‘posuidor’ e só en acepcións xurídicas (non parece moi rendible).

Se a todo isto lle engadimos outras palabras como *poderhabente* (‘persoa que ten poder ou facultade doutra para representala’), traducida polo LACG por *mandatario*, ou palabras como *dereitohabente* (‘persoa que deriva o seu dereito doutra’), tal vez o máis asinado sexa manter esta orde nas palabras e, polo tanto, grafar **causahabente** ou **dereitohabente** e, de se-lo caso, **poderhabente** que farán o plural como un composto máis en **causahabentes, dereitohabentes** ou **poderhabentes**.

Recentemente, poden verse nalgúns textos xurídicos propostas diverxentes que optaron por eliminar do galego *causahabente* ou, en todo caso, **habente causa* e substituílo por *herdeiro* ou *sucesor*. Dende o punto de vista legal estas traducións supoñen un desatino ó igualar conceptos xuridicamente distintos e mesmo complementarios. Sen sermos especialistas e seguindo só algúns dicionarios xurídicos habituais⁵, podemos deseña-lo campo semántico de *causahabente, herdeiro, legatario* e *sucesor* do seguinte xeito:

Causahabente é aquela persoa que sucede nun dereito a outra ou outras sen ningunha restricción. *Sucesor*, tendo tamén un amplo referente, xa que pode selo tanto para unha compravenda como para a *mortis causa*, o alleamento ou un título calquera de transmisión, implica que adquire esa propiedade cos máximos poderes e tamén con plenas responsabilidades (restricción que en principio non ten *causahabente*). Pola contra, *herdeiro* é un *causahabente* por morte e

---

⁴ Esta flexión sería ó xeito francés *ayant cause* [ɛ̃ɑ̃ko: z], co plural *ayants cause*.

⁵ Vid. infra repertorios lexicográficos empregados, especialmente o DTJ e mailo DJE.

estipulado legalmente mentres que *legatario* é un causahabente por morte e en virtude dun testamento ou legado.

Detentar v.t. **Reter** ‘Conservar alguén algo que manifestamente non lle pertence’.

Tense proposto a forma *deter* –LACG, MLA, VOLG– como substituto deste castelanismos administrativo, pero a solución presenta algunhas dificultades.

Evidentemente, as solucións galegas “*dete-lo poder*” (cast. “detentar el poder”), “*deter un terreo*” (cast. “detentar un terreno”) ou, xa non digamos, “*deter un vehículo*” (cast. “detentar un vehículo”) adquiren tamén a significación de ‘parar, apresar’ e entran en colisión homonímica coa de ‘reter ilegalmente algo’. Polo tanto, e a fin de evitármola inseguridade xurídica, probablemente o máis atinado sexa selecciona-lo verbo **reter** como equivalente galego de *detentar*, engadíndolles ós dicionarios esta acepción xurídica.

PORTUGUÉS	CATALÁN	FRANCÉS	INGLÉS
deter, reter	detenir (der.)	detenir (der.)	to hold (der.)
detentor,	arrestar	arrêter (‘parar’)	[to stop
retentor		detenteur	[to delay
detenção		detention (cfr. arrêto)	‘parar’

*A forma galega **deter** é equivalente do castelán **detener** e do castelán **detentar**. Diremos polo tanto que “alguén detén un cargo” para o castelán “alguien detenta un cargo” (MLA, p. 216). Segue esta definición sen resolve-los casos de homonimia e, por suposto, o uso abondo frecuente nos medios de comunicación de *detentar* como ‘desempeñar’ é totalmente incorrecto e debe ser desbotado do padrón galego e non caer no calco semántico do castelán en secuencias do tipo “O PSP detén/detenta o poder en Portugal” (totalmente incorrecto mesmo en castelán agás que tivera o poder ilegalmente) e empregar “O PSP desempeña/ten/exerce o poder en Portugal”.*

Doutra banda, nin *detención* pode ser equiparado a *detención* nin *detentador* a *detentor*, para evitármola colisión homonímica e para mantérmo-la familia léxica.

Derivados:

Detentación s. **Retención**.

Detentador/a **Retentor/a**.

Para substituí-lo castelán *detentador*, o VOLG propón *detentor* mentres que o LACG non menciona este derivado. Poderíamos aceptar *detentor* ou ben **retentor**, tamén existente en portugués, e que contaría

coa vantaxe de mantérmo-la mesma escolla en toda a familia léxica (reter, retentor, retención...).

Exemplos:

- *O demandante acusa ó demandado de **reter** un terreo da súa propiedade = **reter** mellor ca **deter*** (cast. “detentar”)
- *Produciuse a **retención** dun vehículo por orde do xuíz = **retención** mellor ca **detención*** (cast. “detentación”).
- *A devandita Compañía aparece no escrito de demanda acusador como **retentora** do terreo en litixio = **retentora** mellor ca **dententora*** (cast. “detentadora”).

Evacuar v.t. 1.- **Evacuar, librar**. ‘Desocupar./ Desaloxar./ Expeler’. / 2.- **Emitir**. ‘Realizar un informe’. / 3.- **Cumprir, realizar**. ‘Executar un trámite, unha xestión’. / 4.- **Tramitar** ‘Instruír’.

Castelanismo facilmente evitable nas tres acepcións administrativas. O vocábulo castelán funciona, na práctica, como unha palabra caixón con catro acepcións, tres delas propias do eido administrativo, o que provoca unha inseguridade e falta de precisión nun rexistro que debe escapar sempre deste tipo de palabras comodín.

As acepcións que xa dá o LACG cómpre engadirlle-lo vocábulo **tramitar**, ás veces máis preciso para a lingua administrativa. O portugués descoñeceo pero ten *expedir trâmites*.

Exemplos:

- ***Emitir** un informe.* (cast. “Evacuar un informe”).
- ***Tramitar** un expediente.* (cast. “Evacuar un expediente”).
- ***Realizar** un traslado.* (cast. “Evacuar un traslado”).

PORTUGUÉS
desempenhar
expedir
emitir

CATALÁN
trametre

INGLÉS
to issue

FRANCÉS
exécuter
effectuer

Fallo s.m. 1.- **Fallo, defecto**. / 2.- **Parte dispositiva** (dunha *sentencia*). 3.- **Resolución** (por ext. da acep. 2ª, toda a *sentencia*) / 4.- **Decisión, veredicto** (dun *xurado*).

Vexamos qué propostas ofrecen os dicionarios galegos máis modernos:

LACG.- *Fallo, defecto, erro*. / *Decisión* (parte resolutive dunha *sentencia*). / *Sentencia, veredicto, resolución*.

DDLG.- *Decisión, dictame, veredicto*.

DXC-G.- *Dictame, sentencia* (dun tribunal).

A nosa proposta para a acepción xurídica é **resolvo**, cando funciona como verbo, **parte dispositiva** cando funciona como substantivo e, por extensión, **resolución** para se referir a toda a sentenza definitiva onde se encontra a *parte dispositiva* ou mandato imperativo dela.

Exemplos:

- *En atención a todo isto (eu) resolvo que debo condenar e condeno...* (cast. “En atención a todo esto fallo que debo condenar y condeno...”).
- *Na parte dispositiva da sentenza 3/96 do Tribunal Superior establece que...* (cast. “En el fallo de la sentencia 3/96 del Tribunal Superior se establece que...”).
- *Nas diversas resoluciones do Tribunal Superior sobre ese asunto pode verse que...* (cast. “En los diversos fallos del Tribunal Superior sobre ese asunto puede verse que...”).

Derivados:

Fallar v. 1.- *Fallar, errar.* / 2.- *Resolver.*

As razóns nas que se basea esta proposta poden argumentarse por oposición ás outras:

O **dictame** non ten forza xurídica. Pode establecelo calquera comisión ou tribunal reunido para o efecto, sen que por iso teña forza de cousa xulgada.

O **veredicto** é o que realiza un xurado e só é un posicionamento de culpabilidade ou inocencia.

A **sentencia** é aquel documento público no que o xulgador, unha vez concluído o xuízo, resolve sobre o asunto principal. As sentencias fórmulanse coa expresión do xulgador ou do tribunal que as dicta e expoñendo en parágrafos separados e numerados os antecedentes de feito, os fundamentos de dereito e, por último, a parte dispositiva, chamada en castelán *fallo* (arts. 245 e 248 da Lei orgánica do poder xudicial). Pode servir este vocábulo, polo tanto, como sinónimo de **resolución** na acepción terceira.

Os verbos **acordar** e **decidir**, cos seus respectivos substantivos **acordo** e **decisión**, resérvanse, en principio, para as sentencias interlocutorias ou autos, isto é, para as resolucións xudiciais que afectan ós intereses das partes en litixio pero que non son o obxecto principal do proceso. Así e todo, o termo máis correcto para estas resolucións debería ser *decisión*, pois *acordo* non debería empregarse cando se trata de decisións unipersoais (tódolos autos dos xulgados de primeira ins-

tancia e instrucción)⁶. Esta solución goza, sen embargo, de certa extensión nos usos administrativos galegos coa acepción de ‘parte dispositiva dunha sentenza xudicial’ (repárese en que tamén o catalán emprega esta acepción xurídica de *decidir*) e, evidentemente, non pode ser rexeitada sen máis. Así e todo penso que, sen desautorizar, por suposto, a aquelas e aqueles que empregan o verbo *decidir* nas resolucións xudiciais, a coherencia e a precisión administrativa aconsellan o emprego do vocábulo *resolver*, co que conseguiríamos dous efectos positivos:

Dunha banda optariamos por un verbo preciso e que conta cun amplo consenso no tocante ó seu significado no mundo xudicial. Así, fálase con máis frecuencia e precisión de *resolucións xudiciais* ca de *decisións xudiciais* xa que estas últimas englobarían tamén ós autos e ás providencias que son disposicións xudiciais que habitualmente non lle poñen fin ó procedemento mentres que as resolucións en principio si, aínda que poidan ser obxecto de recurso.

Doutra banda lograríamos entronca-la terminoloxía da Xustiza coa da Administración en xeral que tamén fala de *resolver* e de *resolucións* para se referir ós actos administrativos dictados por un órgano competente e que rematan, en principio, o procedemento na vía administrativa.

Calquera dos dous verbos, *resolver* ou *decidir*, contén a precisión e a adecuación ó dereito necesarias polo que, desde un punto de vista teórico, os dous son correctos. Agora ben, por un criterio esencial de unificación e de fixación terminolóxica –sempre desexable na Administración a fin de evitarmos desaxustes tanto diatópicos como diafásicos que poidan levar á multiplicidade de linguas de especialidade– a linguaxe xurídico-administrativa debe optar por un único termo e fixa-lo seu emprego en tódolos órganos xurídicos. Polo tanto, e por todo o ata aquí exposto, cremos que o verbo que se debe fixar nos actos que conclúen o procedemento xudicial é *resolver*. Ante a pexa de que desde hai uns poucos anos algúns xuíces e maxistrados veñen empregando con certa frecuencia o verbo *decidir*, hai que considerar que esa práctica administrativa é tan exígua que non debe ser impedimento para mellorar ou rectifica-lo que vai ser, agardemos que nun futuro non moi afastado, a linguaxe xurídica galega.

Pervivir v.i. *Pervivir*. ‘Seguir vivindo a pesar do tempo e das dificultades’.

---

⁶ Sobre esta cuestión diserta con intelixencia Duarte i Monserrat, C. (1992).

Este vocábulo non aparece en ningún dos dicionarios padrón do galego moderno. Pódese pensar en substituílo por *sobrevivir* pero hai matices diferentes. *Sobrevivir* defínese como ‘seguir vivindo despois da morte de alguén ou despois de que ocorra algo’. *Sobrevivir* presupón, polo tanto, que se sobrevive con respecto a algo ou a alguén “*sobrevivir a unha catástrofe*”, “*sobreviviou á morte do seu pai*”, matiz que non existe en *pervivir*.

Derivados:

Pervivencia.

Exemplos:

- *A pervivencia do sistema foral galego na actualidade é aínda de grande importancia.*
- *A figura xurídica da mellorada **pervive**, aínda, en moitas vilas e aldeas sobre todo costeiras de Galicia.*

PORTUGUÉS

sobreviver

FRANCÉS

survivre

survivance

INGLÉS

to survive

CASTELÁN

pervivir / sobrevivir

A pesar de que a maioría dos idiomas da nosa contorna precinden deste matiz, penso que neste caso pode ser rendible incorporar este cultismo ó galego xa que comporta maior precisión para a nosa lingua administrativa.

Ponencia s.f. 1.- ***Relatorio.*** ‘Comunicación ou proposta sobre un tema concreto’. / 2.- ***Ponencia.*** ‘Comisión destinada a dictar informes, dictames ou resolucións dentro dalgún organismo’.

O substantivo *ponencia*, derivado do verbo “poner”, semella un castelanismo claro e, polo tanto, cómpre decidir se se trata dun préstamo necesario ou innecesario. Na primeira acepción, parece que goza dun certo consenso a forma ***relatorio*** (véxase tamén o portugués). Na segunda acepción, propia do dereito, parece que estamos ante un préstamo necesario do castelán ó constituír unha figura propia do dereito parlamentario español e que só se podería traducir modificando a terminoloxía de tódolos parlamentos do Estado. Así o interpretan tamén os centros de terminoloxía catalán e vasco que optan os dous pola adaptación gráfica do castelanismo: cat. *ponència*, eusc. *ponentzia*.

Exemplos:

- *O maxistrado **relator**. (cast. “El magistrado ponente”).*

- *A ponencia xeral do Parlamento Europeo*. (cast. “La ponencia general del Parlamento europeo”).

Segundo o noso ordenamento constitucional, o órgano interno que prepara o traballo das comisións parlamentarias é un equipo que se denomina *ponencia*. Noutros países, como Francia, este labor realízao só unha persoa ou *rappporteur*. En América Latina a esta persoa chámanlle “*informador*” ou “*relator*”.

Derivados:

Ponente a.s. 1.- *Relator*. (1. Autor dun relatorio. 2. Maxistrado, membro dun órgano colexiado, encargado de informar ós restantes membros do tribunal sobre un asunto e propoñe-la súa resolución.) / 2.- *Ponente* (membro dunha *ponencia*).

Subasta // Puja s. *Subhasta*. 1.- ‘Venda pública ó mellor ofertante feita por mandato ou con intervención dun xuíz ou doutra autoridade’ // *Poxa, licitación*. 2.- ‘Acción ou efecto de aumentarlle o prezo posto a unha cousa que se subhasta’. / 3.- ‘Prezo ou cantidade que o licitador ofrece’.

O LACG dá estes dous substantivos e mailos verbos correspondentes como sinónimos totais ó igual có MLA. O DDLG dálle preferencia a *poxa* e o DRAG elimina *subhasta*, con ou sen hache, igual có VOLG, o DGB ou o DXC-G que só admite o adxectivo *subastado* (sen hache) para o tute.

Dende o punto de vista xurídico, a eliminación do substantivo *subhasta* en favor de *poxa* presenta dificultades que imos analizar de seguido:

No dereito procesual e mais no léxico financeiro estes dous substantivos teñen acepcións diferentes. A *subhasta* é a venda pública de bens ou xoias que se fai ó mellor ofertante, e regularmente por mandato e con intervención dun xuíz ou doutra autoridade. Sen embargo, a *poxa* é a acción ou efecto de *poxar*, isto é, aumenta-lo prezo posto a unha cousa que se *subhasta* e tamén, e por metonimia, o prezo ou cantidade que o licitador ofrece (no galego da illa de Arousa emprégase *poxa* tamén para facer referencia ó engadido que no ultramarinos se dá de balde sobre a cantidade solicitada).

No dereito procesual establécese un procedemento para o caso en que, unha vez convocada *subhasta pública*, non houbese *poxa*; nese caso convócase unha segunda *subhasta* baixando o tipo de saída e, de continuar sen *poxa*, a terceira será xa sen tipo ningún (art. 1488 da Lei de axuizamento civil) agás as especificacións legais (art. 1499 e sgtes.

da LAC: un mínimo do 20% do valor efectivo dos bens e as 2/3 partes do tipo fixado na 2.ª subhasta).

Evidentemente, esta precisión pode obviarse dotando o substantivo *poxa* da acepción de *subhasta* (acepción adquirida por extensión na lingua popular) e habilitando outro termo para o significado primixenio de *poxa* (vid. a Lei de axuizamento civil en galego que prescinde, seguindo o VOLG, do termo *subhasta*). Deste xeito, na LAC fálase de *poxa* na que non se presentan *licitadores* ou na que non hai *licitación*. En resumo, se queremos mante-la precisión desta parella de termos complementarios propios do dereito procesual e financeiro a única maneira é habilitar outro ou outros termos. Por este camiño van as dúas solucións propostas para o galego administrativo moderno que optan por eliminar *subhasta*:

1.- Fixar *poxa* para a primeira acepción e habilitar *licitación* para as outras dúas. O verbo *licitar* é, xa dende o latín, sinónimo total de *poxa* pero non de *subhasta*⁷. Esta solución supón estipular que o que nun principio eran sinónimos totais (*poxa* e *licitación*) fronte a *subhasta*, agora pasan a ser termos complementarios establecendo unha variación substancial nos seus semas.

2.- Fixar *poxa* para a primeira acepción e *puxa* para as outras dúas. O VOLG establece a parella *poxa* (< *podiare) // *puxa* (< *pulsare) pero esta distinción non nos serve para a parella xurídica ó comportar algúns aspectos discutibles. Dunha banda, os derivados de PULSARE teñen como acepcións ‘ter dificultade na execución de algo’ ou ‘facer forza para pasar adiante’. Joan Corominas e tamén Segura Munguía⁸ advirten de que non se debe confundir esta *puxa* coa *puja* de *aumentar el precio en almoneda*, tomada do catalán *pujar* (subir) e este á súa vez do latín vulgar *PODIARE. Así, unha suposta parella xurídica *poxa//puxa* habería que argumentala en variantes dialectais dun mesmo étimo latino e non en palabras diferentes. Doutra banda, *puxa* e *poxa* aparecen distribuídas xeograficamente por Galicia co mesmo significado (vid. LCC). Polo tanto, hai homonimia nos derivados de PULSARE e de PODIARE pero tódolos que teñen que ver coa acepción xurídico-financiera ou coa mercantil proveñen deste último étimo latino que significaba ‘subir’, tal vez pola vía do catalán.

Parece, xa que logo, que ningunha das dúas propostas resolve realmente o problema polo que parece imprescindible consulta-lo que fixeron outras linguas do noso arredor:

---

⁷ O DXL e o DLG definen *licitar* como “ofrecer prezo nunha poxa”.

⁸ Vid. infra repertorios lexicográficos empregados (DCEC e DELE).

CASTELÁN	PORTUGUÉS	CATALÁN	INGLÉS	FRANCÉS
subasta	sub(h)asta	subhasta	auction	criée, licitation
puja (acep 2,3)	leilão (2,3)	puja (2,3)	higher, bid (2,3)	enchère (2,3)

Dado que todas manteñen a distinción e ademais conservan o latinismo *subhasta* –con hache conforme á etimoloxía agás o castelán e mailo italiano, no que é de regra a súa eliminación, e ás veces o portugués–, pensamos que o galego non debería afastarse neste punto do resto dos idiomas da contorna e, polo tanto, establece-la distinción entre *subhasta* e *poxa*. Poderemos empregar de tódolos xeitos *poxa* para a do peixe, a das romarías etc..., isto é, para as tradicionais non reguladas por lei e sen presenza de autoridade ningunha, e reservaremos *subhasta* para as vendas públicas organizadas por mandato dun xuíz ou doutra autoridade. Polo tanto, a terminoloxía xurídica establecerá un acoutamento do campo semántico do vocábulo *poxa* limitándoo ó seu significado primixenio, isto é, ás acepcións 2.ª e 3.ª, como unha convención estipulativa a fin de delimita-la realidade social sobre a que actúa. A seguridade xurídica debe primar de novo sobre a realidade social.

Suplico⁹ s.m. *Sollicitude* ‘No dereito procesual, parte final dos escritos xudiciais das partes onde estas lle dirixen ó xuíz ou tribunal, con claridade, o pedimento de tutela concreta que pretenden conseguir a través dese escrito’.

O galego moderno adoita fuxir do verbo *suplicar* no rexistro xurídico-administrativo polos matices de submisión que implica. Repárese na definición que dá o DRAG: “pedir algo a alguén con insistencia e submisión, intentando conmovelo e pedíndoo coma se fose unha gracia”.

Polo tanto, en aplicación dos criterios de modernización e de democratización da Administración e, xa que logo, da súa forma máis visible, a lingua administrativa, cómpre desbotalo, xunto con verbos análogos do tipo *rogar* ou mesmo *pregar*, e substituílos por verbos máis neutros como *pedir* ou *solicitar*.

Exemplos:

- Na *sollicitude* da demanda establécese... (cast. “En el suplico de la demanda se establece que...”).
- Á sala *solicita* que... (cast. “A la Sala suplica que...”).

---

⁹ Na Administración xudicial circula con frecuencia a voz *súplico, produto dun cruzamento entre *suplico* e *súplica*, que non figura en ningún dos repertorios lexicográficos que puiden consultar dese idioma (vid. apartado 1 da bibliografía).

- *Solicitolle a este Tribunal que...* (cast. “Suplico a este Tribunal que...”).

Atopamos problemas de aceptación por parte dalgúns xuíces e tribunais para estas novas formas que, sen embargo, deben ser defendidas se queremos configurar un galego xurídico moderno e democrático.

Derivados:

Suplicar v.t. *Solicitar*. ‘Pedir, demandar algo da Administración de Xustiza’.

Recurso de súplica, recurso de súplica. ‘No dereito procesual, aquel recurso ordinario que se presenta perante o mesmo tribunal colexiado que dictou unha resolución para que a substitúa por outra favorable ó recurrente. Equivale ó recurso de reposición pero este procede contra resolucións dun tribunal unipersonal’.

Recurso de suplicación, recurso de suplicación. ‘No dereito procesual, aquel recurso ordinario que se presenta perante as salas do social dos Tribunais Superiores contra as resolucións dos Xulgados do Social da súa circunscrición’.

Suplicatorio, suplicatorio. ‘Pedimento que dirixe un Tribunal ó Parlamento para que se lle permita procesar a un dos seus membros’.

Tal e como intúen os autores do DRAG na voz *súplica*, este substantivo resulta máis difícil de eliminar xa que se configurou como figura xurídica. Por outro lado, estas acepcións xurídicas do verbo *suplicar* e máis dos seus derivados existen tamén en portugués pero non no francés (*solliciter, faire appel*) nin no catalán (*demanar, sol·licitar*) –repárese en que o portugués aínda non afrontou a reforma e modernización da súa lingua administrativa, polo que incorre en moitos dos defectos das mostras máis rancias da lingua administrativa castelá–. Polo tanto, o padrón galego deberá desbota-lo emprego xurídico-administrativo de *suplicar*, e dos seus derivados *suplico* ou *súplica* (na acepción de parte final dunha demanda), pero deberá admitir como préstamos necesarios do castelán no tecnolecto xurídico as acepcións fixadas no actual dereito procesual español (*recurso de súplica, recurso de suplicación e suplicatorio*).

Tercerista s. *Tercerista* ‘Beneficiario dunha terceira de dominio, isto é, do dereito dun terceiro entre dous ou máis litigantes’.

A Lei de axuízamento civil e mailo LACG ofrecen *terceiro*. O propio DJE ofrece na voz *tercero* unha definición perfectamente aplicable a *tercerista*. O DRAE distingue entre *tercero* e *tercerista* xa que *tercerista* só é a parte demandante nunha terceira.

O vocábulo xurídico *tercería* non figura no VOLG pero si no LACG. O portugués descoñece a voz “*tercerista*” pero tampouco non emprega “*terceiro*” con este significado; limitase a falar de *demandante en juízo de terçaria*. O francés tamén distingue entre *tiers opposant* (tercerista) e *trois/troisième* (terceiro).

Nós, pola nosa banda, pensamos que, a fin de garanti-la precisión terminolóxica pola que se debe caracteriza-la lingua xurídica, cómpre que admitamos *tercerista* para a única acepción de demandante nun xuízo de tercería. A seguridade xurídica terá que ser, sempre, un dos piares básicos do estado de dereito e esta debe manifestarse, no aspecto formal, nunha lingua precisa na que se eviten as ambigüidades e os dobres sentidos recorrendo, se fose preciso, á convención estipulativa, isto é, a definicións legais que arbitrariamente restrinxan a denotación ou referencia dos vocábulos.

Exemplos:

- As *tercerías* son de dous tipos: a *tercería de dominio* (fundada no dominio dos bens embargados ó debedor) e a *tercería de mellor dereito* (fundada no dereito do *tercerista* a que se lle reintegre o seu crédito con preferencia ó acredor executante).

Novas propostas para acepcións xurídicas

Amojonar v.t. *Poñe-los marcos, estremar, marxear, derregar.*
‘Sinalar con marcos ou extremas os lindes dunha propiedade ou dun termo xurisdiccional’.

Cómpre que analicemos con vagar a forma recollida en moitos dicionarios antigos e modernos (VOLG, LACG, DXL, DEER...) **amolloar*, derivada dun *mollón* < *MUTULONEM que non deixou descendentes en galego moderno aínda que si algún resto na época medieval. Malia o castelán *mojón* ou o catalán *mollò*, nin o galego nin o portugués conservan descendentes desa forma medieval que foi substituída por *marco* ou *estrema*. Dado que no idioma hai múltiples formas para se referir a este concepto, tal vez o máis prudente sexa evitarmos este vocábulo polo que de castelanismo disfrazado poida ter. Cómpre non confundir esta acepción coa forma galega *amolloar* (‘facer monllos ou feixes de vides, trigo, herba seca...’), relacionada co substantivo *mollo* ou *monllo* do lat. vg. *MANUCULUS, alteración do latín MANUPULUS.

Derivados:

Amojonamiento, derrega, extrema.

Apeo s.m. 1.- *Derrega, estrema*. ‘Acción e efecto de deslindar ou demarcar un terreo’. / ‘Documento xurídico que acredita a estrema e demarcación das terras suxeitas a un foro’. // 2.- *Calzado, encamado*. ‘Acción e efecto de calzar un edificio’. // 3.- *Corta*. ‘Acción e efecto de cortar unha árbore’.

A voz *apeo* ten as seguintes acepcións en castelán: 1.- ‘Acción e efecto de deslindar ou demarcar un terreo’. Nesta acepción témo-los equivalentes tradicionais galegos *derrega* ou *estrema*. 2.- ‘Acción e efecto de calzar un edificio’. Neste sentido podemos empregar as formas galegas *calzado* ou *encamado*. 3.- ‘Acción e efecto de cortar unha árbore’. Para este significado cómpre que empreguemo-lo substantivo tradicional *corta*. 4.- ‘Documento xurídico que acredita a estrema e demarcación das terras suxeitas a un foro’.

O LACG ofrece a seguinte entrada: «**Apeo** s.m. *Apeo*. / *Derrega, estrema*». Nós supoñemos que o *apeo* que inclúen os autores do LACG como primeira acepción debe facer referencia ó documento xurídico, polo que parece que admiten o castelanismo como préstamo só para esta acepción. Con todo, e dado que este *apeo* provén da acepción do verbo castelán *apear*, que fai referencia ó recoñecemento e estrema dalgún terreo, probablemente o máis asinado sexa prescindirmos deste substantivo propio e exclusivo da literatura xurídica castelá e habilitármolas formas dialectais *derrega* ou *estrema* para designar, tamén, este documento. Cumpriría, con todo, estudar con vagar o noso dereito foral para ver se esta tradución puidese ter algunha implicación non desexada.

Curiosamente, os autores do LACG realizan, noutro lugar¹⁰, unha boa argumentación para desbotar do galego o substantivo *apeo*, aínda que despois o admitan como primeira acepción no *Léxico da Administración*. Nós interpretamos este *apeo* na acepción de ‘documento xurídico’ e de aí esta reflexión, aínda que ben podería tratarse da acción e efecto de *apear*, no sentido de baixar, descender ou desmontar e, nese sentido, sería un substantivo acorde co noso sistema lingüístico pero totalmente inusual e sen equivalente en ningún dos dicionarios modernos deste tipo.

Derivados:

Apear(se) v. 1.- *Estremar, derregar, marxear*. // 2.- *Apear(se)*. ‘Baixar, descender’. / ‘Desmontar’. / ‘Desviar, disuadir a alguén’.

---

¹⁰ Vid. Boullón Agrelo, A. I. e outros (1990), pp. 87-88.

‘Para-lo funcionamento do muiño’. / ‘Pexa-lo gando para que non escape’.

Deberemos reserva-lo *apear* galego, polo tanto, para as cinco acepcións tradicionais recollidas nos mellores dicionarios galegos.

Contextualizar v.t. *Contextuar*. ‘Situar nun contexto un acontecemento para poder explicalo’. / ‘Comparar textos’.

Verbo derivado do adxectivo *contextual*, inexistente nos principais dicionarios románicos. Fronte a casos como o de *imperatividad* (cfr. infra) nos que os termos inventados veñen a substituír palabras existentes e asentadas no idioma, neste caso a creación enche un certo baleiro significativo polo que a súa aceptación podería ter algunha xustificación. Con todo, poderíamos toma-lo verbo *contextuar*, derivado por vía de regra do substantivo *contexto*, e engadirlle á súa significación propia de ‘comparar textos’ a acepción de ‘situar nun contexto un acontecemento para poder explicalo’. Esta proposta entroncaría coa do vocábulo *conceptuar*, que non **conceptualizar*, tanto no galego coma no castelán ou no portugués.

Dada cuenta fr. *Informado/a*.

En providencias, exhortos, etc... esta frase expresa que a materia obxecto do documento lle foi debidamente comunicada ó xuíz/xuíza polo secretario/a do Xulgado. Supón, polo tanto, un anacoluto. A frase sería “Dada conta ó xuíz dunha determinada materia polo secretario”. A dación de conta está prevista na lei como unha das obrigas do secretario pero podemos, sen dúbida, eliminar esta información dos modelos de tramitación sen provocar atranco xurídico ningún¹¹. De non optar pola súa eliminación, podemos optar por expresar esta dación de conta doutro xeito.

Exemplos:

- Encabezamento dun modelo de providencia incluído nos modelos de ordenador para a tramitación dos asuntos civís:

“Dada cuenta. El precedente escrito de demanda, con sus correspondientes copias y documentos, regístrese en el libro correspondiente. Se admite a trámite.”

a) Proposta de eliminación:

---

¹¹ O catalán opta tamén pola supresión. Vid. Duarte i Monserrat, C. (1996) e Comissió de Normalització Lingüística (1994).

Admítese a trámite o precedente escrito de demanda, coas súas copias e documentos, e rexístrase no libro correspondente.

b) Expresión da dación de conta por outro mecanismo:

Informado o xuíz do precedente escrito de demanda coas súas copias e documentos, admítese a trámite e rexístrase no libro correspondente.

Deducir v.t. 1.- **Alegar**. ‘Presenta-las partes as súas defensas ou dereitos’. // 2.- **Admitir**. ‘Recibir, darlle entrada a un documento na Administración’. // 3.- **Deducir**. ‘Sacar consecuencias de algo, inferir’. / ‘Sacarlle unha cantidade determinada a un todo, descontar’.

Exemplos:

- (Acep. 1.ª) *Pretensión alegada*. (cast. “Pretensión deducida”).

- (Acep. 2.ª) *En virtude da proposta de providencia admítuse a demanda*. (cast. “En virtud de la propuesta de providencia se dedujo tal demanda”).

- (Acep. 3.ª) *Das declaracións vertidas no acto de xuízo oral dedúcese claramente a inocencia do acusado*. (cast. “De las declaraciones vertidas en el acto de juicio oral se deduce claramente la inocencia del acusado”).

PORTUGUÉS
alegar (deduzir)
aducir

CATALÁN
aduir

INGLÉS
to adduce
to argue

FRANCÉS
plaider
invoquer

O LACG admite *deducir*. Non repara, en principio, nas acepcións propias do dereito administrativo nin tampouco o VOLG, nin o MLA, nin ningún dicionario de lingua. A nosa proposta é, novamente, restrinxi-la función denotativa do verbo *deducir* no galego ás acepcións amplamente estendidas e documentadas no idioma (‘Sacar consecuencias de algo, inducir’ / ‘Sacarlle unha cantidade determinada a un todo, descontar, restar’) e empregar verbos máis precisos e libres de tanta carga polisémica para as acepcións xurídicas (‘Alegar, aducir’ / ‘Admitir’).

Imperatividade s. **Imperativo** adx. e s. ‘Que ten carácter de orde, que transmite unha orde ou dá esa sensación’.

Substantivo inexistente nos dicionarios de uso galegos e mesmo nos casteláns.

Exemplos:

- *Por imperativo legal*. (cast. “Por imperatividade legal”).

- *O mandato imperativo da lei*. (cast. “La imperatividade de la ley”).

Debemos sempre evita-la creación de novas palabras mediante sufixación ou derivación se estas non son imprescindibles. Sobre o abuso do creacionismo léxico no mundo da Administración pode verse o traballo de Carlos Díaz Abreira, “Algunhas reflexións (*sucintosas*) sobre o creacionismo léxico” publicado neste mesmo número.

Lanzar v.t. 1.- **Despojar** ‘Privar a alguén da posesión ou tenza dalgunha cousa’. / 2.- **Lanzar** ‘Facer que algo saia despedido lonxe dándolle impulso’.

En dereito, este vocábulo ten a acepción de ‘expulsar, despojar’. Ningún dicionario galego inclúe a acepción xurídica pero tampouco ningún propón unha alternativa (vid. LACG). Dado que pertence ó tecnolecto xurídico castelán, con equivalentes sinxelos en galego, a nosa proposta é substituílo por *expulsar* ou *despojar* e o substantivo *lanzamento* por *expulsión*, *despoxo*, *despoxamento* (port. *despojamento*, *despojo*).

Deste xeito, a definición xurídica ‘privar a alguén da posesión ou tenza dalgunha cousa’ queda perfectamente englobada nos semas do verbo **despojar** que, de tódolos xeitos, debe engadi-la acepción xurídica nos principais dicionarios galegos.

PORTUGUÉS	FRANCÉS	CATALÁN	ITALIANO	INGLÉS
despojar	dépouiller	despullar	spogliare	to disposes
expropriar ¹²	déposséder	llançament		to evict

Derivados:

Lanzamiento s.m. *Despoxamento*, *expulsión*.

Sen ser de uso frecuente, ás veces temos visto na incipiente lingua xurídica galega o vocábulo *desaloxo* ou *desaloxamento* co valor do castelán *lanzamiento*. Descoñecemos-lo grao de implantación desta proposta e nin tan sequera se é realmente unha proposta ou só unha mala traducción, pero en todo caso pensamos que non é unha equivalencia acertada por carecer ámbalas palabras da mesma extensión semántica. O termo galego *desaloxo* fai referencia só á acción de facer saír dun lugar a unha persoa ou cousa fronte a *despoxamento*, moito máis extenso, e que fai referencia á acción e efecto de privar a alguén do que goza ou ten (non só dun lugar).

Exemplos:

---

¹² Ten matices diferentes xa que a expropiación é sempre a cambio de algo e normalmente por motivos de utilidade pública.

- *A xuíza ordenou o **despoxamento** de tódolos seus bens, mobles e inmobles.*

(*cast.* “La Jueza ordenó el lanzamiento de todos sus bienes, muebles e inmuebles”).

- *A policía efectuou o **desaloxamento** do edificio sen que se producisen incidentes.*

(*cast.* “La policía procedió a efectuar el desalojo del edificio sin que se produjesen incidentes”).

Poner en su conocimiento per. v. *Comunicar.*

Dar traslado per. v. *Trasladar.*

Ser obxecto de sanción per. *Ser sancionado.*

Proceder a enviar per. v. *Enviar.*

Como xa comentaban no seu *Manual* Carlos Abraira e Xermán Cancela, as perífrases formadas cun verbo baleiro máis un substantivo, ademais de ralentiza-la construción sintáctica, contribúen á excesiva nominalización da lingua administrativa polo que estes estudiosos recomandan o emprego de *usar* por “facer uso”, *participar* por “tomar parte”, *entregar* por “facer entrega” ou *realizar* por “proceder á realización”.

Nós, pola nosa banda, engadimos algunhas máis abondo frecuentes na literatura xurídica e que cómpre cando menos reducir para irmos configurando unha lingua xurídico-administrativa sinxela, moderna, elegante e, por qué non, con marca da casa, denominación de orixe “producto galego de calidade”.

Exemplos:

- ***Comunicolle** que o vindeiro día 7 terá lugar o acto de xuízo oral...*

(*cast.* “Pongo en su conocimiento que el próximo día 7 se celebrará el acto de juicio oral...”).

- ***Trasládenselle** os autos ó Ministerio Fiscal para a cualificación penal dos feitos.*

(*cast.* “Dese traslado de los autos al Ministerio Fiscal para la calificación penal de los hechos”).

- *O denunciado **será sancionado** polas ameazas e insultos proferidos.*

(*cast.* “El denunciado será objeto de sanción por las amenazas e insultos proferidos”).

- ***Envíeselles** un oficio ós forenses no que se solicite a máxima urxencia...*

(*cast.* “Procédase a enviar oficio a los forenses en el que se solicite la máxima urgencia...”).

Probado y así se declara fr. *Declárase probado que...*

Frase feita do tecnolecto xurídico castelán que pode ser substituída no galego por unha secuencia máis simple e máis acorde coa orde natural dos elementos na cadea.

Exemplos:

- **Declárase probado que** o acusado cometeu o delito.

(cast. “Probado y así se declara la comisión del delito por el acusado”).

Relevar/se v.t. e p. 1.- **Exonerar/se, dispensar.** ‘Liberarse dun peso ou gravame’. / 2.- **Relevar/se.** ‘Substituírse nun emprego, tarefa ou cargo’.

Verbo correcto na segunda acepción. Sen embargo, na acepción xurídica sería mellor substituílo en galego polas formas *exonerar/se* ou *dispensar*.

PORTUGUÉS	FRANCÉS	ITALIANO	CATALÁN	INGLÉS
exonerarse	exonérer	esonerare	dispensar	to exonerate
dispensar	dispenser	dispensare		to dispense

Se reparamos en que a forma *exonerar* xa era en latín un verbo do tecnolecto xurídico e que conserva descendentes en case tódalas linguas románicas e non románicas, debemos concluír que parece a solución máis acertada, sobre todo se temos en conta que *relevar* só adquire esta significación xurídica nalgúns linguas e con moitas limitacións.

O verbo *dispensar* tamén é panrománico e foi estendido por vía culta ó inglés. O seu significado en latín era ‘distribuír, repartir’. O significado xurídico de ‘eximir de algo’ provén do substantivo DISPENSATIO, propiamente ‘administración, moderación’.

Traspolar v.t. 1.- **Traspasar.** ‘Pasar dun lado ó outro’./ ‘Cederlle a outro o dereito sobre algo, por exemplo un negocio, pero mantendo a súa propiedade’. / 2.- **Traspolar.** ‘Acción de atravesar ou pasar por un dos polos terrestres’.

Este verbo emprégase con frecuencia no tecnolecto administrativo castelán aínda que o correcto nese idioma sería **traspolar** (acción de atravesar ou pasar por un dos polos terrestres). É unha palabra inexistente ou inusual na maioría dos idiomas da nosa contorna (en francés e, se cadra, nalgún outro) e menos aínda empregada de xeito figurado no sentido xenérico de ‘traspasar’ que é como se adoita empregar na lingua administrativa castelá.

Empréguese *traspasar* e, en todo caso, resérvese *transpolar* para o sentido estricto de ‘traxectoria que pasa por un dos polos terrestres’.

Bibliografía

1. Repertorios lexicográficos empregados:

- Costa Almeida, J. e Melo Sampaio, A. (1976): *Dicionário da lingua portuguesa*. Porto, Porto Editora (5ª ed.).
- DBJ: Calatayud Pérez, E. e outros (1986): *Diccionario básico jurídico*. Granada, Comares.
- DCDELG: Chacón Calvar, R. e Rodríguez Alonso, M (1992): *Diccionario crítico de dúbidas e erros da lingua galega*. A Coruña, Edicións do Castro (2ª ed.).
- DCEC: Corominas, J. e Pascual, J.A. (1980): *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*. Madrid, Gredos.
- DDLG: Fernández Salgado, B. e outros (1991): *Diccionario de dúbidas da lingua galega*. Vigo, Galaxia.
- DEER: Rodríguez González, E. (1958-1961): *Diccionario enciclopédico gallego-castellano*. Vigo, Galaxia.
- DELE: Segura Munguía, S. (1985): *Diccionario etimológico latino-español*. Madrid, Anaya.
- DGB: Carballo Martínez, A. e Dosil López, B. (1993): *Diccionario galego de banca*. A Coruña, Xunta de Galicia.
- DJE: Fundación Tomás Moro (1993): *Diccionario jurídico Espasa*. Madrid, Espasa Calpe.
- DLG: Xove Ferreiro, X. e outros (1995): *Diccionario da lingua galega*. Vigo, Obradoiro-Santillana.
- DRAE: RAE (1992): *Diccionario de la Real Academia Española*. Madrid, Espasa Calpe (21ª ed.)
- DRAG: RAG-ILG (1990): *Diccionario da lingua galega*. Madrid, Real Academia Galega-Instituto da Lingua Galega.
- DTJ: Martínez Marín, J. (1994): *Diccionario de términos jurídicos*. Granada, Comares.
- DXC-G: Navaza Blanco, G. (coord.) (1990): *Diccionario Xerais castelán-galego*. Vigo, Xerais.
- DXL: Navaza Blanco, G. e Lastra Muruais, X. (coords.) (1993): *Diccionario Xerais da Lingua*. Vigo, Xerais (4ª ed.).
- Institut d’Estudis Catalans (1995): *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona, Enciclopedia catalana e Edicions 62.

- LACG: Boullón Agrelo, A. I. (coord.) (1991): *Léxico da Administración Castelán-Galego*. Santiago, ILG-RAG.
- LCC: García, C. (1974): *Léxico de la comarca compostelana*. Anexo 1 de Verba, Santiago, Universidade de Santiago de Compostela.
- Le Docte, E. (1995): *Diccionario de términos jurídicos en cuatro idiomas. Español, Alemán, Francés, Inglés*. Madrid, Civitas.
- Martínez Almoyna, J. (1993): *Dicionário de Espanhol-Português*. Porto, Porto Editora.
- MLA: García Cancela, X. e Díaz Abreira, C. (1994): *Manual de linguaxe administrativa*. Santiago, EGAP (3ª ed.).
- N-95: ILG-RAG (1995): *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*. Vigo, RAG-ILG (12ª ed. revisada).
- Rey, A. e Rey-Debove, J. (1990): *Le Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*. Paris, Le Robert (11ª ed.).
- Smith, C. (1992): *Collins. Diccionario Español-Inglés / English-Spanish*. Barcelona, Grijalbo.
- VOLG: ILG-RAG, *Vocabulario ortográfico da lingua galega*. (Versión provisional, inédita.)
- Zingarelli, N. (1986): *Vocabulario della lingua italiana*. Bologna, Zanichelli.

2. A planificación do corpus xurídico-administrativo:

- Boullón Agrelo, A. I. e outros (1990): “Problemas e métodos para o establecemento do léxico administrativo galego”, *Cadernos de Lingua* 2, pp. 83-91.
- Boullón Agrelo, A. I. e Tato Plaza, F. R. (1990): “Tres propostas terminolóxicas para o léxico xurídico-administrativo a partir de fontes medievais”, *Cadernos de Lingua* 1, pp. 11-15.
- (1994): “Uniformidade e variedade do léxico xurídico-administrativo medieval galego”, *Actas do XIX Congreso Internacional de Lingüística e Filoloxía Románicas*, vol. 6, A Coruña, F. Barrié de la Maza, pp. 367-377.
- Cabré i Castellvi, M^a. T. (1988): “Normes internacionals i metodoloxía terminolóxica”, *Llengua i Dret* 11, pp. 63-76.
- Díaz Abraira, C. (1990): “Modelo de ficha lexicográfica. Dous exemplos: Turno e apremio”, *Cadernos de Lingua* 1, pp. 41-46.
- (1995): “Algunhas notas sobre a codificación léxica e terminolóxica”, *Cadernos de Lingua* 12, pp. 73-82.
- Fernández Somoza, M. (1990): “Posibles solucións terminolóxicas para os termos casteláns *fallar* e *fallo*”, *Cadernos de Lingua* 2, pp. 79-81.
- González Montañés, A. (1997): “Notas para un vocabulario básico xurídico castelán-galego: a letra A”, *Boletín de Administración e Lingua* 5 (no prelo).
- Santamarina, A. (1984): “¿Concello, axuntamento, municipio...?”, *Lingua e Administración* 1, p. 6.
- (1985): “A documentación dialectal no establecemento dunha lingua administrativa”, *Revista de Administración Galega* 1, pp. 109-117.

3. A simplificación da linguaxe xurídico-administrativa:

- A mellora da comunicación entre a Administración e os cidadáns. Relatorios das xornadas sobre simplificación da linguaxe. Donostia, 1995/XI/22-24. Bilbao, Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (IVAP), 1996.*
- Calvo Ramos, L. (1980): *Introducción al estudio del lenguaje administrativo*. Madrid, Gredos.
- Comissió de Normalització Lingüística e Servei Lingüístic del Consell dels Il·lustres Col·legis d’Avocats de Catalunya (1994): *Formulari Juridic*. Barcelona, Consell dels Il·lustres Col·legis d’Avocats de Catalunya.

- Duarte i Monserrat, C. (1985): “Introducció a la traducció administrativa entre el català i el castellà”, *Llengua i Dret* 5, pp. 33-54.
- (1986): *Llengua i Administració*. Barcelona, La Magrana.
- (1992): “Criterio de estilo en la redacción de normas”, *Jornadas sobre la modernización del lenguaje administrativo*. Madrid, 1992/VI/29-30. (Edición non venal).
- Duarte i Monserrat, C./ Alsina A. / Sibina S. (1996): *Manual de llenguatge administratiu*. Barcelona, EAPC (4ª ed.).
- Dwyer, J. (1996): “PEC training course on the language simplification”, *A mellora da comunicación...*, pp. 159-173.
- Fioritto, A. (1996): “The Italian Government’s proposals for simplifying administrative language”, *A mellora da comunicación...*, pp. 197-208.
- García Cancela, X. (1996): “Linguaxe e Administración: Experiencia da Escola Galega de Administración Pública”, *A mellora da comunicación...*, pp. 47-58.
- Gemar, J. C. (1982): *Langage du droit et traduction*. Quebec, Conseil de la Langue Française.
- GRETEL (Grupos de Estudios de Técnica Legislativa) (1986): *La forma de las leyes*. Barcelona, Bosch.
- Institut Français des Sciences Administratives (1981): *Le dialogue écrit Administration-administrés*. París, La Documentation Française.
- Jou i Mirabent, Ll. (1996): “La simplificación del lenguaje jurídico en el Notariado de Cataluña: Una aproximación a los problemas de base”, *A mellora da comunicación...*, pp. 151-158.
- Maher, G. (1996): “The past and present of Plain English Campaign”, *A mellora da comunicación...*, pp. 9-20.
- Ministerio para las Administraciones Públicas (1990): *Manual de estilo del lenguaje administrativo*. Madrid, MAP.
- Prieto de Pedro, J. e Abril Curto, G. (1986): “Reflexiones y propuestas para la modernización del lenguaje jurídico administrativo castellano”, *Llengua i Dret* 10, pp. 7-31.
- Prieto de Pedro, J. (1991): *Lenguas, lenguaje y derecho*. Madrid, Civitas.
- (1996): “La exigencia de un buen lenguaje jurídico y Estado de Derecho”, *A mellora da comunicación...*, pp. 123-141.
- (1996b): “Lenguaje jurídico y estado de derecho”, *Revista de Administración Pública* 140, pp. 111-129.
- Solé i San Millán, M. (1996): “Llenguatge i Administració: L’experiència de les administracions públiques a Catalunya, a l’àmbit jurídic i judicial i a les empreses públiques”, *A mellora da comunicación...*, pp. 83-94.

- United States Government (1984): *Style manual*. Washington, Printing Office.
- Urrutia Badiola, A. (1996): “Propuestas de simplificación del lenguaje jurídico. Breve reflexión desde el euskara”, *A mellora da comunicación...*, pp. 143-149.
- Vega Lorenzo, M. (1995): *O poder que nos fala: algunhas consideracións sobre o dereito, a linguaxe e a técnica normativa*. Santiago, EGAP.